

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 19. března 2024 odvolání obžalovaného [jméno] [jméno] [příjmení], narozeného [datum] a státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Plzni proti rozsudku Krajského soudu Plzeň ze dne 17. ledna 2024, sp. zn. 4 T 11/2023 a rozhodl

takto:

Podle § 256 trestního řádu se odvolání obžalovaného i státního zástupce zamítají.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Krajský soud v Plzni uznal obžalovaného [jméno] [jméno] [příjmení] vinným zvláště závažným zločinem vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a uložil mu podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku za použití § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku trest odnětí svobody ve výměře šesti /6/ let a šesti /6/ měsíců se zařazením podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznice s ostrahou. Podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku byl dále obžalovanému uložen trest propadnutí věci, a to kovové baseballové pálky zn. M. Brothers, model TK 1D82D, červené barvy o délce 80 cm a hmotnosti 1.056 g.

2. Nalézací soud svůj výrok o vině opřel o následující skutkový děj:

Obžalovaný [příjmení] dne 18. dubna 2023 v provozovně Lucky Casino na adrese Aš, Hlavní 805/163, okres Cheb, co nyní již pravomocně odsouzený [jméno] [příjmení] přestal útočit na poškozeného [jméno] [příjmení], narozeného [datum], který předtím v silně podnapilém stavu vykopkl vstupní dveře provozovny, přistoupil k ležícímu poškozenému, tohoto nejdříve pravděpodobně do trupu udeřil třemi ranami dolním koncem kovové baseballové pálky, o délce 80 cm a hmotnosti 1.056 gramů, kterou držel oběma rukama, následně udeřil poškozeného pálkou pětkrát do trupu, další úder pálkou zasadil klečícímu poškozenému do oblasti zad, následně udeřil pálkou ležícího poškozeného zpředu do hlavy, dále udeřil zády k němu ležícího poškozeného do levého boku, poslední ránu pálkou poškozenému zasadil do levé části hlavy, kdy po tomto úderu poškozený zůstal bezvládně ležet na zemi, přičemž všechny úderby byly vedeny s náprahem a obžalovaný pátku držel oběma rukama, čímž poškozenému způsobil poruchu vědomí, výtok krve z levého ucha, výtok krve z nosu, tržnou ránu v čelně spánkové krajině vlevo (25 mm), drobnou ranku v čelní krajině vpravo (14 mm), kraniocerebrální poranění, a to krvácení do mozkových plen, vícečetné zlomeniny klenby lebni ve spánkově-temenní krajině vlevo, ve spánkové krajině vlevo s vylomeným mezifragmentem a lehoulínkou impresí s linií lomu zasahující na bazi lebni, na sklípkový systém mastoideálního výběžku se zakrvácením sklípků výběžku a středouší vlevo s krví v zevním zvukovodu vlevo, plošný krevní výron v podkoží vlevo v čelně-spánkově-temenní krajině, pruhovité zarudnutí na boční ploše hrudníku vlevo v oblasti 8. až 9. žebra, zlomeninu 10. žebra vlevo s podkožním emfyzémem a apikálním pneumothoraxem vlevo, ložisko probarvujících se krevních výronů na boční ploše hrudníku vlevo a směrem pod lopatku (10x5 cm), přičemž kraniocerebrální poranění poškozeného jej bez okamžité odborné lékařské péče ohrožovalo na životě možným rozvojem závažných zánětlivých komplikací v dutině lebni případně vznikem závažného progredujícího otoku mozku, přičemž s ohledem na razanci a počet úderů pálkou, její hmotnost a místa, kam úderby směřoval, si musel být vědom, že takovým útokem baseballovou pálkou může poškozeného usmrtit, k čemuž nedošlo pouze náhodou nezávislou na jeho vůli.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný i státní zástupce Krajského státního zastupitelství, oba toliko do výroku o trestu odnětí svobody.

4. Obžalovaný [jméno] [jméno] [příjmení] ve svém odvolání, které písemně odůvodnil jeho obhájce, napadenému rozsudku vytýká, že soud prvního stupně při úvaze o výměře ukládaného trestu odnětí svobody v dostatečné míře nepřihlédl ke všem okolnostem významným a rozhodným pro ukládání trestu, zejména potom ke všem okolnostem polehčujícím. Obžalovaný je dále přesvědčen, že soud prvního stupně měl v jeho případě aplikovat vedle v napadeném rozsudku použitého ustanovení § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku rovněž ustanovení § 58 odst. 6 a 7 trestního zákoníku. Je přesvědčen, že kdyby soud prvního stupně vzal v adekvátní míře v úvahu veškeré polehčující okolnosti, a pokud by aplikoval ustanovení § 58 odst. 6 trestního zákoníku (případně § 58 odst. 7 trestního zákoníku), pak by musel dospět k závěru, že všem okolnostem případu odpovídajícím by bylo uložení obžalovanému významně mírnějšího trestu odnětí svobody, než byl uložen. Před zahájením veřejného zasedání obžalovaný své odvolání doplnil, podrobněji dále konkretizoval odvolací námitky a navrhl doplnit dokazování revizním znaleckým posudkem psychologa PhDr. Karla Netíka.

5. Závěrem obžalovaný navrhl, aby Vrchní soud v Praze rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil ve výroku o uložení trestu odnětí svobody a sám rozhodl tak, že obžalovanému uloží trest odnětí svobody ve výrazně menší výměře, než mu byl uložen soudem prvního stupně.

6. Oproti tomu státní zástupce podal odvolání do výroku o trestu odnětí svobody v neprospěch obžalovaného. Po připomenutí polehčujících i přitěžujících okolností na straně obžalovaného konstatuje, že s hodnocením okolností rozhodných pro stanovení trestu tak, jak je provedl nalézací soud, souhlasí pouze částečně. Obžalovanému bezpochyby prospívá, že se na něj hledí jako na netrestaného, že se doznal v podobě prohlášení viny a uhradil způsobenou škodu, nicméně i přesto shledává státní zástupce uložený trest nepřiměřeně mírným.

7. Při komplexním hodnocení okolností rozhodných pro druh a výměru ukládaného trestu soud dle odvolatele náležitě nezohlednil způsob jakým byl stíhaný skutek spáchán. Z kamerových záznamů je zřejmé, že útok byl velice chladnokrevný a intenzivní, obžalovaný útočil baseballovou pálkou, kterou držel pevně v obou rukách, údery vedl s náprahem a směřoval je cíleně na hlavu a trup poškozeného. O intenzitě úderů svědčí i ohledáním zjištěné prohnutí baseballové pátky. Brutalita, s níž obžalovaný prakticky obrany neschopného poškozeného napadl, je vysoká a měla by se podstatným způsobem promítnout do úvah o výši ukládaného trestu. Je dílem obrovské náhody nezávislé na vůli obžalovaného, že poškozený z takového napadení vyvázl, pouze“ se zjištěnými zraněními.

8. Nelze rovněž přeceňovat odškodnění, které poškozenému poskytl obžalovaný. S ohledem na jeho osobnostní profil vyplývající ze znaleckého posudku, je toto jeho počínání více snahou, vyplatit se“ z hrozícího trestu než upřímnou snahou po nápravě.

9. Vzhledem k právě uvedeným okolnostem, které nalézací soud nebral dostatečně do úvahy při rozhodování o výměře trestu odnětí svobody, resp. při této úvaze tyto okolnosti přecenil, se jako přiměřený jeví trest navrhaný již v rámci závěrečné řeči státního zástupce, a sice trest odnětí svobody ve výměře 9 let se zařazením do věznice s ostrahou.

10. S ohledem na uvedené tedy státní zástupce navrhuje, aby Vrchní soud v Praze z důvodů uvedených v § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu napadený rozsudek ve výroku o trestu zrušil a sám rozhodl a uložil uvedený trest.

11. Vrchní soud v Praze podle § 254 odst. 1 trestního řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadených výroků rozsudku i správnost postupu řízení, a to z hlediska vytýkaných vad, a dospěl k následujícím závěrům.

12. Řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, netrpí žádnými vadami, které by měly za následek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci a právo na obhajobu, a které by mohly negativně ovlivnit správnost a zákonnost rozsudku. Ve stručnosti lze konstatovat, že v průběhu celého řízení byla respektována zákonem stanovená pravidla spravedlivého procesu

a dokazování bylo provedeno v nezbytném rozsahu tak, aby bylo možno učinit správné skutkové i právní závěry, k čemuž také došlo. Ostatně výhrady k procesnímu postupu nalézacího soudu ani k výroku o vině a zvolené právní kvalifikaci ze strany odvolatelů nezazněly.

13. Výhrady odvolatelů směřují výlučně do výroku o trestu odnětí svobody, k čemuž odvolací soud poznamenává následující.

14. Podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu odvolací soud zruší napadený rozsudek, bylo-li v přezkoumávané části rozsudku porušeno ustanovení trestního zákona, podle § 258 odst. 1 písm. e) trestního řádu pak napadený rozsudek zruší i tehdy, je-li uložený trest v přezkoumávané části rozsudku nepřiměřený. Možná korekce uloženého trestu tak připadá ze strany odvolacího soudu v úvahu jediné tehdy, pokud odvolací soud shledá, že trest uložený napadeným rozsudkem je nezákonný či nepřiměřeně přísný (mírný). Z kontextu odvolání státního zástupce je zřejmé, že uložený trest nepovažuje za nezákonný, nýbrž za nepřiměřeně mírný, a to vzhledem k tomu, že nalézací soud nevzal dostatečně do úvahy některé okolnosti významné při rozhodování o výměře trestu odnětí svobody, resp. že jiné tyto okolnosti přecenil.

15. Za nepřiměřený je považován trest, který sice druhem a výměrou formálně neporušuje ustanovení trestního zákona, ale v konkrétním případě neodpovídá hlediskům rozhodným pro ukládání trestu. Tedy zejména povaze a závažnosti spáchaného činu, poměrům pachatele a jeho dosavadnímu způsobu života a možnosti jeho nápravy, včetně okolností polehčujících a přitěžujících. Poměry pachatele vycházejí z hodnocení jeho osoby a nesouvisí se spácháním trestného činu. Jde zejména o rodinné a osobní poměry existující v době rozhodování o trestu. Dle § 39 odst. 2 trestního zákoníku jsou povaha a závažnost trestného činu určovány zejména významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, osobou pachatele, mírou jeho zavinění a jeho pohnutkou, záměrem nebo cílem. Povaha trestné činnosti tak zahrnuje i okolnosti projednávaného případu.

16. Nalézací soud se úvahám o trestu ohledně obžalovaného [příjmení] věnuje od bodu 13. odůvodnění napadeného rozsudku, kde vyjmenovává polehčující i přitěžující okolnosti na straně obžalovaného. Současně uvádí, že v souladu s návrhem státního zástupce shledal podmínky pro aplikaci § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku, a u obžalovaného, který prohlásil svou vinu, přistoupil k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody pod jeho zákonem stanovenou dolní hranici. Podle názoru odvolacího soudu jsou veškeré tyto úvahy soudu nalézacího zcela výstižné, logické a odpovídají obecným zásadám pro ukládání trestních sankcí, včetně zásady přiměřenosti uvedené v § 38 trestního zákoníku, a proto se na ně lze v zájmu stručnosti v podstatě v plném rozsahu odvolat. Jelikož i dokazování v tomto směru považuje odvolací soud za kompletní, zamítl ve veřejném zasedání návrh obžalovaného na doplnění dokazování vyžádáním nového znaleckého posudku z oboru duševpytných věd na obžalovaného, který nesouhlasil s dílčími závěry předchozího posudku ve vztahu ke své osobnosti (sklonům k agresivitě či možnosti resocializace).

17. K jednotlivým odvolacím námitkám obžalovaného je možné poznamenat, že prakticky do jedné představují opětovné připomenutí všech polehčujících okolností na straně obžalovaného, jako takové byly již dostatečně zohledněny nalézacím soudem a netřeba je na tomto místě znovu opakovat. Do napadeného výroku o trestu odnětí svobody se promítly právě v tom, že nalézací soud skutečně velmi výrazně snížil trest odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby (tedy z deseti let na šest a půl roku). Úvahy o tom, proč nebylo využito při výměře trestu i ust. § 58 odst. 6 či odst. 7 trestního zákoníku tak už jsou víceméně akademické, neboť ve své podstatě jde o různé alternativy téhož, tedy možnosti snížit trest odnětí svobody pod spodní hranici zákonné trestní sazby, jež se ovšem vzájemně nikterak nescítají či nenásobí. A pokud nalézací soud pečlivě vystihl všechny okolnosti případu, včetně okolností vztahujících se k osobě obžalovaného v rámci ustanovení § 58 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku a v rámci tohoto ustanovení mu také velmi výrazně snížil trest, využití dalších alternativ ust. § 58 trestního zákoníku by již další snížení trestu přinést nemohlo, nehledě na to, že odvolací soud k využití těchto ustanovení ani důvod neshledal.

18. Co se týče odvolacích námitek státního zástupce, tak ani ty nebyly shledány důvodnými. Státní zástupce předně zmiňuje způsob provedení činu, který podle něj byl brutální, intenzivní, obžalovaný útočil baseballovou pálkou, kterou držel v obou rukách a údery vedl s náprahem cíleně na hlavu a trup poškozeného. K tomu odvolací soud poznamenává, že baseballová pálka je už ze své podstaty předurčena k úderům oběma rukama a s náprahem, přičemž běžně stavěný člověk asi celkem obtížně zvládne útok takovou pálkou jednoručně a pokud ano, nemohlo by jít o útok nikterak intenzivní. Ani fakt, že obžalovaný útočil na hlavu a trup poškozeného mu rozhodně nelze přičítat k tíži, neboť kdyby mířil kupříkladu na nohy, stěží by takový útok mohl být kvalifikován jako pokus vraždy. Jednoduše řečeno právě ona intenzita vedeného útoku a části těla poškozeného, kam takto intenzivní útok směřoval, rozhodly o zvolené právní kvalifikaci (zločin vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku) a nemohou být obžalovanému kladeny k tíži v rámci přitěžujících okolností. Obdobně i úvahy v tom smyslu, že nalézací soud přecenil odškodnění, jež obžalovaný poškozenému poskytl, neboť šlo pouze o snahu, „vyplatit se“ z hrozícího trestu, považuje odvolací soud za zcela nemístné. Přihlédnutí k právem chráněným zájmům poškozených, k postoji obžalovaného k trestnému činu, který se odráží především právě v jeho snaze odškodnit oběti a uhradit i další škodu, je stěžejní při úvahách o výměře trestu. Pro oběť trestného činu v drtivé většině případů není až tak rozhodující motivace obžalovaného k odškodnění, ale samotný fakt, že vůbec nějaké odškodnění poškozenému poskytl. Což rozhodně není pravidlem. Obžalovaný [příjmení] uhradil jak náklady na léčbu poškozeného [příjmení] dotčené zdravotní pojišťovně, tak odškodnil i poškozeného samotného, projevil mu lítost nad svým jednáním, omluvil se, a dokonce zajistil jeho matce a sestře práci. Z vlastní rozhodovací praxe může odvolací senát potvrdit, že skutečně nejde o běžný přístup pachatele, ať už je jeho motivace jakákoli.

19. Vrchní soud v Praze má tak na rozdíl od odvolatelů zato, že nalézací soud vzal dostatečně do úvahy veškeré okolnosti rozhodné pro stanovení druhu a výměry trestu odnětí svobody, a proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení, tedy obě podaná odvolání jako nedůvodná zamítl podle § 256 trestního řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný. Proti pravomocnému rozhodnutí lze podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoli výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku toho rozhodnutí, které se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni do dvou měsíců od doručení toho rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f trestního řádu.

Praha 19. března 2024

JUDr. Michaela Pařízková
předsedkyně senátu